

<https://dyrenesrett.com/>

DYRENES RETT - Org.nr. 919952776 - Tlf. 938 851 82 - Brufjordv. 614, 6942 Svortevik - dyrenes.rost@gmail.com

Kommuner og statsforvaltere

09.06.2022

Langsiktige og forebyggende tiltak fremfor skadefelling

Vi har fulgt med på skadefellinger i vår, og det er skremmende å se hvordan dette praktiseres i en del kommuner – uten hensyn til yngletid og lovgivning som regulerer skadefelling. Følgene blir at fugler kan skytes fra egg og unger, ofte uten at det finnes hjemmel i lovverket. Forebyggende tiltak nevnes ofte ikke, selv om viltforskriften setter som vilkår at andre tiltak skal forsøkes før felling.

Særlig grågås er utsatt for lettvent tildeling av skadefelling. Det er i vår blant annet gitt fellingstillatelse på grågås som har naturlig tilhold ved bobilcamping, i fuglenes myteperiode når de er ekstra sårbare og uten begrensning i antallet som kan felles. Tidligere år er det gitt fellingstillatelser på grågås av tilsvarende grunn – at de oppholder seg på steder der folk irriterer seg over gåseavføring. I slike saker er det Miljødirektoratet som har beslutningsmyndighet.

Det ble i vår gitt skadefellingstillatelse på en knoppsvanehann som følge av helt naturlig adferd. En persons subjektive oppfatning av svanen var nok til å dømme den fra livet, uten hensyn til hekketid og at begge foreldrene trengs i oppfostringen av ungene. Svanen er ringmerket og fulgt gjennom 10 år, og er av fuglekjennere kjent som en helt normal svane. Skoleklasser er ofte og hilser på svanefamilien, uten å oppleve problemer med dyrene. Etter reaksjoner fra organisasjoner ble søknaden trukket og kommunen opphevet avlivingsvedtaket.

Noen fellingsvedtak mangler informasjon om at det ikke må felles hekkende gås eller foreldrefugler fra unger, i henhold til dyrevelferdslovens forbud mot å hensette dyr i hjelpeløs tilstand.

Dyrevelferdsloven må ligge til grunn for all håndtering av dyr. Dette fremgår av viltforskriftens § 1-3. Forhold til annen lovgivning:

«All håndtering av dyr og annen aktivitet som skjer i medhold av denne forskriften skal utføres i samsvar med lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd (dyrevelferdsloven) og lov 19. desember 2003 nr. 124 om matproduksjon og mattrygghet mv. (matloven).»

Enkelte kommuner har i vår gitt fellingstillatelse på hjort. Konflikter med næringen oppstår gjerne i forbindelse med vårtrekket, når hjorten samler seg i flokker og beiter på innmark. Dette varer en forholdsvis kort periode. Det bør være aksept for at hjorten en periode etter vinteren trenger ekstra næring, og naturlig flokkadferd bør ikke utløse fellingstillatelse. Bestandsregulerende tiltak må ikke skje i yngletiden.

Konflikter mellom mennesker og dyreliv

En av begrunnelsene for fellingstillatelsen på knoppsvanen var at den hadde forsøkt å hindre sjøsetting av en vannscooter. Denne svanefamilien har som mange andre vært utsatt for hensynsløs og uvettig kjøring med vannscootere og motorbåter. Det har vært flere observasjoner av vannscootere som har kjørt inn i familiegrupper med fugler og etterlatt skadde eller døde fugler. Nylig skjedde dette med en ærfuglfamilie i Sandefjord. Svaners utfall mot båter eller forsøk på å hindre sjøsetting av vannscootere er en adferd som mennesker selv har forårsaket. Løsningen må ikke være lettvint avliving av dyrene, men heller mer opplysningsarbeid for å snu den hensynsløse adferden hos mennesker.

Mange måker får ødelagt hekkingen på grunn av lovstridig fjerning av reir og egg. I år er flere personer blitt observert mens de kastet reir med egg ut fra tak. I fjor ble det flere steder funnet kull med måkeunger som bar preg av å ha blitt slått eller trampet i hjel. I ett tilfelle gikk en person med søppelsekk og plukket opp levende måkeunger. Alle måkeungene forsvant fra området. Etter slike handlinger blir måkene naturlig nok enda mer beskyttende overfor egg og unger. Dette blir av media ofte fremstilt som at fuglene «terroriserer» folk. I virkeligheten er det gjerne omvendt.

En del mennesker ønsker å ha friluftsområdene for seg selv, og noen tror at nærvær av særlig gress utgjør et smitteproblem. Dette tilbakevises av fagmiljøene, som ikke kan vise til noen dokumentert helserisiko med gåseavføring. Ingen studier kan linke gåseavføring til infeksjoner hos mennesker.

Noen uttalelser fra fagmiljøene:

"Examination of goose droppings showed only expected bacteria in normal concentrations. To date, state pathologists know of no cases where human illness can be ascribed to goose droppings."

(Management of the Canada goose in the Town of Greenwich, CT. Conservation Commission, 1999.)

"Goose droppings actually pose no risk of infection", said Tome Baptist, executive director of Audubon Connecticut. "No scientific study has ever linked goose droppings with infection in human beings", Baptist said.

(Greenwich Time – May 8, 2005.)

Påstått tilgrising av uteområder utgjør ikke skade av vesentlig økonomisk betydning, som er et vilkår for skadefelling etter kommunens beslutning. Offentlige interesser kommer under viltforskriftens § 3-7. Skadefelling etter beslutning fra Miljødirektoratet:

«Miljødirektoratet kan etter søknad eller av eget tiltak gi tillatelse til å iverksette uttak av vilt for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning, i andre tilfeller enn de som er nevnt i § 3-5 annet og tredje ledd og § 3-6 tredje ledd.»

Kommuner kan ikke utstede skadefellingstillatelser på grågåås eller hvitkinngås på grunn av fugleavføring i friluftsområder. Dette er ikke skade av vesentlig økonomisk betydning. Gåseavføring utgjør i verste fall et estetisk problem. Den kan lett rakes bort når den tørker og i regnvær brytes den ned. Det er et større problem med engangsgriller, knuste flasker og annet avfall som mennesker legger igjen etter seg.

Kanadagås bør også få være i fred i hekketida. Felling av kanadagås for å rydde plass for folk som ønsker å ha friluftsområder for seg selv er både ekstremt uetisk og unødvendig.

Forebyggende tiltak

Gjerde kan hindre gjess (og svaner) i å komme inn på områder der de er uønsket. Dette er ifølge Norsk Institutt for Naturforskning et effektivt virkemiddel:

[Gjerder stopper beitende gjess \(nina.no\)](https://nina.no)

En studie av Gørli Elida Bruun Andersen (2017) på grågåås og hvitkinngås, viser at jaging og skremmeskudd kan ha tilsvarende effekt som skadefelling:

https://brage.inn.no/inn-xmloi/handle/11250/2445536?fbclid=IwAR2Gr1UXRyLyyATwN5va2a9LWOiS7ljdcRbfsstIBUG_JH3nvtYFUdnqs

Det bør legges mer vekt på skadeforebyggende tiltak. Laser i kombinasjon med oppretting av friområder har flere steder gitt gode resultat. Skremmeskudd bør benyttes også overfor hjort, i stedet for å ta livet av dyr om våren.

Vi oppfordrer kommunene til å velge langsiktige, forebyggende tiltak fremfor lettvtint avliving av dyr.

- Det bør oppmuntres til bruk av gjerder for å holde dyr ute fra områder der de er uønsket.
- Det bør opprettes alternative hekkeplasser for måker, for å tilby dem trygge hekkeplasser og redusere konflikten med mennesker, og samtidig verne om utrydningstrua arter.
- Det bør oppfordres til toleranse for dyrelivet og forståelse for at dyr også har rett til liv og livsrom og rett til å ta vare på ungene sine.

Det må være aksept for det naturlige dyrelivet, og en viss skade må påregnes og tolereres.

Vi ber viltforvaltningen og andre som har ansvar for saker knyttet til ville dyr om å bruke sin innflytelse til å formidle gode og respektfulle holdninger til dyr. Det bør oppmuntres til toleranse og forståelse for de ville dyrene og de utfordringene som de har med å leve med menneskelig aktivitet og ekspansjon. I stedet for lettvtint fjerning av dyr bør kommuner og statsforvaltere strekke seg mot å finne gode løsninger som ivaretar dyrelivet.

Vennlig hilsen
For Dyrenes Rett
Jenny Rolness